

Byggnadsminnesförklaring av fastigheten Brynäs 9:5 (kv Springer 5), Gävle stad och kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring av fastigheten Brynäs 9:5 (kv Springer 5) har väckts den 8 februari 1982 av länsstyrelsen på förslag av stadsarkitektkontoret. Förslag till skyddsföreskrifter har remitterats den 2 februari 1990.

Fastighetens ägare, har skriftligen godkänt byggnadsminnesförklaring med föreslagna skyddsföreskrifter den 22 februari 1990.

Byggnadsnämnden i Gävle kommun har genom beslut den 6 april 1990 godkänt byggnadsminnesförklaring.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande den 22 mars 1990 lämnat förslaget till byggnadsminnesförklaring utan erinran.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen fastigheten Brynäs 9:5 (kv Springer 5) i Gävle stad och kommun för byggnadsminne och meddelar enligt 2 § samma lag skyddsföreskrifter enligt bilaga 1.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar för byggnadens underhåll. Även läns museet kan rådfrågas.

Om särskilda skäl finns får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne.

Enligt 3 kap 21 § kulturminneslagen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga 2.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lars Ivar Hising, jämte ledamöterna Marianne Ahlqvist, Jens Alvarsson, Willy Eriksson, Thomas Juh-

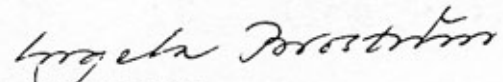
1990-06-18

221-1638-89

lin, Sven Eric Lundahl, Wallentin Lundmark, Kjell Nilsson, Curt Nygren, Svante Pettersson, Sture Sandberg, Håkan Stjernlöf, Birgit Wallström samt Stig Zettlin.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johny Rangrost, länsassessor Helen Åleskog, t f länsarkitekt Magnus Blom samt antikvarie Ingela Broström, föredragande.

Lars Ivar Hising

Ingela Broström

Kopia till

- ✓ Riksantikvarieämbetet, delgivn
- Byggnadsnämnden i Gävle kommun
- Kulturnämnden i Gävle kommun
- Länsmuseet
- Inskrivningsmyndigheten vid Gävle tingsrätt
- Överlantmätarmyndigheten
- Planenheten

KV SPRINGER 5
Brynäs 9:5
Gävle stad, Gävle kommun

Kv Springer 5, bostadshuset
Foto: Länsmuseet 1985

Kv Springer 5, gårdsinteriör
Foto: Länsmuseet 1985

Fastigheten kv Springer 5 är en av endast fem bevarade fiskargårdar på Islandet i Gävle, ett område som i äldre tid nästan uteslutande beboddes av fiskare och sjömän.

En av orsakerna till att stadens fiskare gärna valde att slå sig ner just på Islandet var att man längs Islandsfjällån, en deltaarm till Gävleån, bekvämt kunde föra fångsten med båt ända fram till bostaden och där lasta ur fisk och redskap vid egen brygga. I övriga delar av Gävle anlades tidigt strandgator som förhindrade bosättning vid Åstränderna och vid 1800-talets början var Islandet med sina omkring femtio fastigheter det enda större området med strandbunden bebyggelse inom staden.

Det faktum att alla boende på Islandet ville ha direktkontakt med vattnet förklarar det för området karakteristiska bebyggelsemönstret med mycket långsmala tomter. Byggnaderna förlades till tomtens ena sida med boningshuset åt gatan, sammanbyggt med en lång rad ekonomibyggnader som vid vattnet avslutades med den nödvändiga sjöboden. Den fria tomtytan fick närmast karaktären av en smal passage från gatan till ån. Denna tomtform finns nu endast bevarad inom kvarteret Springer.

Islandets bebyggelse bestod tämligen oförändrad fram till regleringen av Brynäs vid 1800-talets slut. Den första stora förändringen skedde år 1888 när Islandsfjällån fylldes igen och bebyggelsen förlorade den tidigare så avgörande kontakten med vattnet. När Brynäsgratan drogs fram genom området år 1900 började så de gamla fiskargårdarna att rivas och redan ett femtiotal år därefter var den tidigare så omfattande fiskarbebyggelsen i det närmaste utplånad.

Kv Springer 5 består av ett envårigt bostadshus i timmer med inredd vind samt en friliggande uthuslänga. Bostadshuset, som uppfördes efter ritningar av stadsbyggmästaren Raphael Pousette 1795, bestod ursprungligen av en vinkelbyggnad med boningsrum åt gatan och kök åt gården. Vinden var då ännu oinredd. År 1897 byggdes huset till åt gården och har nu en närmast rektangulär form. Tillbyggnaden är klädd med liggande fasspantpanel medan byggnaden i övrigt har locklistpanelade fasader. Taket är av mansardtyp, täckt av falsad plåt och försedd med en takkupa åt gatan. Byggnadens ursprungliga planlösning är i väsentliga delar bevarad.

Uthuslängan, som består av sjöbod, vedbod m m, är timrad och delvis panelklädd. Taket är täckt med enkupigt tegel.

Skyddsområde

Fastigheten Brynäs 9:5 (Springer 5).

Skyddsföreskrifter

Skyddsföreskrifterna omfattar samtliga inom skyddsområdet belägna byggnader.

- 1) Byggnaderna inom skyddsområdet får inte rivas, flyttas, om- eller tillbyggas eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
- 2) Byggnadernas rumsindelning får inte förändras genom borttagande av bärande väggar. Övriga arbeten i byggnadernas inre som medför ingrepp i väggar, tak, golv, dörrar, fönster, snickerier eller annan fast inredning skall utföras efter förslag som godkänts av länsstyrelsen.
- 3) Byggnaderna skall underhållas med sådana material och metoder som deras kulturhistoriska värde kräver. Detta arbete bör ske i samråd med länsstyrelsen.
- 4) Tomtmarken skall vårdas på ett sådant sätt att byggnadernas karaktär och utseende inte förvanskas.

